

TALEPAPIR

Miljø- og
Fødevareministeriet

”Det talte ord gælder”

Samrådsspørgsmål AC

Hvad agter regeringen at foretage sig, efter der i seks ud af ti stikprøver fra Grindsteds kloaksystemer er fundet kræftfremkaldende stoffer, som overskrider Miljøstyrelsens afdampningskriterium?

Samrådsspørgsmål AD

Hvad agter regeringen at gøre for at forhindre, at jordforurening med stoffer med sundhedsfarlige egenskaber trænger ind i kloakrør eller drikkevandsledninger og dermed risikerer at forurene indeluften eller drikkevandsforsyningen?

Samrådsspørgsmål AE

Hvilke pligter og muligheder har vandselskaberne for at forhindre, at jordforureninger trænger ind i kloakrør og drikkevandsforsyning, og vil regeringen sikre, at kommuner og vandselskaber aktivt bidrager til regionernes indsats for at eliminere de såkaldte Generationsforureninger - f.eks. i kloak- og

TALEPAPIR

Miljø- og
Fødevareministeriet

vandforsyningen i Grindsted og Thyborøn - og jordforureninger generelt?

+ to supplerende spørgsmål:

Samrådsspørgsmål AK

Hvad viser regeringens risikoanalyser m.v. om konsekvenserne af tabet af regionernes viden og kompetencer, hvis staten overtager jordforureningsområdet, og hvordan vil regeringen i givet fald modvirke negative konsekvenser?

Samrådsspørgsmål AL

Hvad vil regeringen gøre for at forhindre, at oprydning af generationsforureningerne udskydes endnu mere, hvis staten overtager kompetencen uden at tilføre området nye midler?

”Det talte ord gælder”

1. Indledning

For at starte med det nyeste, så vil jeg indledningsvist kort kommentere den seneste udvikling på jordforureningsområdet, hvilket ligger i tråd med de to supplerende samrådsspørgsmål AK og AL.

- sundhedsreform

Regeringen præsenterede i sidste uge sit udspil til en sundhedsreform. Som det fremgår af udspillet, foreslår vi, at opgaverne med jordforureninger i fremtiden varetages af Miljø- og Fødevareministeriet – dog med visse borgernære opgaver i kommunerne.

Der lægges med udspillet op til ikrafttrædelse den 1. januar 2021.

Samlet set er der på jordforureningsområdet tale om en stor og kompleks opgave. Derfor er det afgørende for mig, at der nu bliver taget alle de

”Det talte ord gælder”

rette hensyn, så der også fremadrettet vil være en stærk faglighed i opgaveløsningen.

Med placering af opgaven i staten vil vi samle de faglige kompetencer, og dermed muliggøre en national prioritering på tværs i landet.

Vi vurderer, at vi inden for økonomien til jordforurening kan finde et beløb svarende til en halv milliard kroner frem mod 2030, uden at det vil gå ud over den øvrige indsats. Gevinsten vil vi prioritere til en styrket indsats mod de såkaldte generationsforureninger, som eksempelvis Grindstedværket samt Cheminova og Høfde 42. Altså de store massive forureninger, som udvalget netop har ønsket at drøfte her i dag.

- Samrådsspørgsmål AK

Regeringen ønsker at gennemføre en sundhedsreform. Det betyder, at der er en række opgaver, som regionerne varetager ud over sundhedsområdet, som skal placeres andre steder. På miljøområdet er det regeringens vurdering, at disse opgaver bedst varetages i

”Det talte ord gælder”

staten med enkelte borgernære opgaver i kommunerne. Det vil sikre en bedre tværgående, national prioritering af midlerne.

Det kan ikke udelukkes, at nuværende regionale medarbejdere vil søge nye udfordringer. Den risiko er der altid, når der sker forandringer på en arbejdsplads. Men det er regeringens intention, at så mange medarbejdere som muligt skal følge med deres opgaver. Opgaverne vil blive placeret i Miljøstyrelsen, hvor der kan opnås synergieffekter i forhold til styrelsens øvrige opgaver. Det kan fx være grundvandskortlægning, der er placeret i Aalborg eller andre relevante dele af Miljøstyrelsen, der bl.a. er placeret i Odense.

Regeringen vil nu indbyde de politiske partier til forhandling om sundhedsreformen. Målet er at indgå en politisk aftale i foråret 2019.

- **Samrådsspørgsmål AL**

Mange danskere har hørt om forureninger som dem ved Cheminova og Grindsted. Det er

”Det talte ord gælder”

jordforureninger, der er så omfattende, så store og så dyre at rydde op, at de er svære at håndtere på regionalt niveau, hvilket regionerne heller ikke har lagt skjul på.

Nu lægger vi op til at samle opgaven i staten, og får dermed en bedre national prioritering.

Samtidig har regeringen en ambition om, at afsætte op mod en halv milliard kroner til de store generationsforureninger frem mod 2030.

Regeringen sætter dermed et ambitiøst mål for opgavevaretagelsen med effektiviseringer, justeringer og synergier for op mod 50 mio. kr. om året. Der udestår en nærmere analyse af, hvordan opgaven i detaljen løftes bedst. Det følger efter forhandlingerne, og det har vi frem til 2021 til. Der er derfor god tid til at sikre de fagligt rigtig løsninger og prioriteringer for opgavevaretagelsen.

Når det er sagt, vil der ved samling af opgaven i staten kunne spares en række parallelle

”Det talte ord gælder”

funktioner, der i dag er i regionerne. Fx vil der fremadrettet kun være et nævn, som skal sekretariatsbetjenes. Der er fem regionale og ét fælles sekretariat i dag. Det alene forventes at frigive flere mio. kr. årligt.

Dertil kommer bl.a. koordinering og samtænkning af udviklingsprojekter, centralisering af IT-systemer, nedlæggelse af visse ledelsesfunktioner samt målretning og effektivisering af borgerrettede opgaver. Hertil kommer omprioritering og justering inden for den nuværende opgavevaretagelse.

Midlerne vil, efterhånden som de frigøres, blive øremærket til indsatsen mod generationsforureningerne, dog uden det går ud over den nuværende indsats. Der er derfor ikke grund til bekymring for den generelle indsats.

Der lægges op til, at de borgernære opgave placeres i kommunerne. Kommunerne har allerede nogle opgaver i dag, og der vil som følge af en politisk aftale blive set nærmere på,

”Det talte ord gælder”

hvordan den mest hensigtsmæssige snitflade mellem staten og kommunen tilrettelægges.

Tillad mig nu at gå videre til samrådets oprindelige omdrejningspunkt.

- **Indledning Grindstedundersøgelse**

Som jeg fortalte i oktober, da vi senest var samlet i denne kreds for at tale om jordforurening, så var jeg i sommer - på foranledning af Anni Matthiesen - på besøg i Grindsted for at se og høre nærmere om forureningen sammen med regionsformand Stephanie Lose (V).

Forureningen i Grindsted er omfattende og kompleks. Det betyder, at der er flere aktører samlet omkring håndteringen af forureningen. Hver aktør med sine opgaver og eksperter, som sammen skal håndtere forureningssituationen bedst muligt.

”Det talte ord gælder”

Det er regionerne, der har varetaget opgaverne med jordforurening, hvilket de vil gøre frem til udgangen af 2020, hvis det står til regeringen. Derfor er Region Syddanmark også den centrale aktør – sammen med forsyningsselskabet og Billund Kommune.

Jeg finder det betryggende, at alle tre parter arbejder sammen om håndteringen af forureningen i Grindsted, og alle parter er også med i de aktuelle undersøgelser af kældre og kloakker.

2. De aktuelle undersøgelser

For at få vished om situationen i Grindsted har jeg bedt om en status fra Region Syddanmark. Herfra kan jeg melde følgende:

”Region Syddanmark har i efteråret 2018 gennemført undersøgelser af afdampningen fra det forurenede grundvand, der strømmer fra

”Det talte ord gælder”

fabriksgrunden til Grindsted Å. Formålet med undersøgelserne var at afklare, om afdampningen kan udgøre et problem for indeklimaet i boliger, der ligger over forureningsfanen. Regionen gennemførte i 2011 en lignende undersøgelse af afdampningen. I modsætning til den tidligere undersøgelse, er der i den nye undersøgelse taget højde for, at der også er boliger med kældre i de områder, hvor forurenede grundvand står tættest på terræn, og hvor risikoen for indeklimaet derfor vurderes at være størst. Resultaterne af de nye undersøgelser viser, at afdampning fra forurenede grundvand ikke udgør en generel risiko for indeklimaet i Grindsted. Undersøgelserne er endnu ikke endeligt afrapporteret, men grundejerne i de undersøgte områder er orienteret om resultatet af undersøgelserne.

”Det talte ord gælder”

Region Syddanmark har i forbindelse med ovenstående undersøgelse på vegne af Billund Kommune gennemført en stikprøveundersøgelse af ti udvalgte kloakbrønde i og omkring områderne, hvor afdampningsundersøgelserne er udført. I seks af ti undersøgte brønde blev der påvist koncentrationer af oliestoffer og klorerede opløsningsmidler, herunder vinylklorid, som overskrider Miljøstyrelsens afdampningskriterium. Regionen har videregivet resultaterne til Billund Kommune, som er myndighed for spildevandssystemet. Billund Kommune har til regionen oplyst, at de har modtaget resultaterne fra kloakundersøgelserne, og at kommunen sammen med Billund Vand & Energi er i dialog med rådgiver om videre undersøgelser - herunder udarbejdelse af en handleplan for undersøgelse af forureningen af kloakkerne i Grindsted by og den eventuelle betydning for indeklima i boliger. Billund Kommune har

”Det talte ord gælder”

efterfølgende oplyst, at de vil iværksætte undersøgelserne i foråret 2019, med afrapportering juni 2019.

Region Syddanmark har endvidere i efteråret 2018 foretaget målinger af udeluftkvaliteten ved tre af de formodede mest forurenede områder i byen – henholdsvis ved Grindsted Å, rundt om fabriksgrunden og ved den gamle losseplads syd for byen. Der blev ved alle målinger påvist svage overskridelse af afdampningskriteriet for benzen, men koncentrationerne er på niveau med almindeligt baggrundsniveau i udeluft. Der blev ikke påvist overskridelse af afdampningskriterier for andre stoffer, herunder vinylklorid. Prøverne er udtaget under næsten vindstille forhold, der giver de bedste forhold for at påvise en eventuel påvirkning af udeluften.”

”Det talte ord gælder”

3. Myndighedsansvaret vedr. jordforurening, forsyningsledninger og indeklima

Myndighedsansvaret for jordforurening, forsyningsledninger og indeklima varetages af regioner og kommuner. Og hvis det står til regeringen, gør de det indtil udgangen af 2020. Vedr. de aktuelle undersøgelser og de resultater, som vi har fået fra Grindsted, så er det min opfattelse, at henholdsvis Region Syddanmark og Billund Kommune har ageret i fuld overensstemmelse med deres opgaver og ansvar.

Så for at svare på de to første samrådsspørgsmål, så mener jeg ikke, at resultaterne fra undersøgelserne i Grindsted giver anledning til, at staten for nuværende skal blande sig i regionens, kommunens eller forsyningsselskabets arbejde i forhold til den problemstilling, vi taler om her.

”Det talte ord gælder”

Og jeg ser heller ikke anledning til, at regeringen skal gøre noget aktuelt for indtrængende forurening i kloak- eller drikkevandsledninger – primært fordi den opgave allerede skal løses af andre myndigheder, hvis der skulle opstå problemer.

Jeg har i øvrigt ikke hørt fra hverken kommunen, regionen eller forsyningsselskabet, at man ønsker statens indblanding i denne konkrete sag. Jeg ser heller ikke indikationer på, at dette skulle være et generelt problem.

4. Forsyningsselskaber og forsyningsledninger

Det er forsyningsselskabernes opgave at sikre den nødvendige vedligeholdelse af ledningsnettet frem til skelgrænsen, hvorefter det resterende anlæg inde på privat grund er grundejers ansvar med hensyn til etablering og drift.

”Det talte ord gælder”

Spildevandsledninger kan virke som et dræn, hvis de er utætte og derved kan de utilsigtet bortlede og fortynde en eventuel jordforurening.

Til gengæld anses det ikke for muligt at forurening generelt set skulle kunne trænge ind i en drikkevandsledning, da den er under et højt tryk.

Forsyningsselskabet skal sikre, at en eventuel forurening fra spildevandet ikke giver miljømæssige gener – fra hverken spildevands- eller vandledninger.

Jeg ønsker ikke, at pålægge kommuner eller forsyningsselskaber en opgave om at løse generationsforureningerne. Den opgave er pt. placeret i regionerne, og det er altså regeringens ønske, at den opgave vil blive varetaget af staten fra 2021.

”Det talte ord gælder”

Tak for ordet.